

**Zorgscan
PCBS De Hoekstee
Beerzerveld**

***VERENIGING VOOR PROTESTANTS CHRISTELIJK
BASISONDERWIJS***

**Rapporteur: T. Wildeboer
Datum: 1 mei 2018**

COLOFON

In opdracht van:	SWV Veld, Vaart & Vecht, afdeling Ommen
Behorend bij project:	Zorgscan
Contractnummer:	120.002
Versienummer:	1
Status:	Definitief

© Wildeboer Onderwijsadvies, 2018
www.wildeboer-onderwijsadvies.nl

Inhoud

Inleiding	2
1 Zorgscan	3
1.1 Wordt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen gebruikt?.....	3
1.2 Wordt vroegtijdig gesignaleerd welke leerlingen zorg nodig hebben?.....	4
1.3 Wordt de aard van de zorg voor zorgleerlingen bepaald op basis van een analyse van de verzamelde gegevens?	4
1.4 Wordt de zorg planmatig uitgevoerd?	5
1.5 Worden de effecten van de zorg nagegaan?	5
1.6 Worden de ouders/verzorgers van leerlingen bij de zorg van hun kind betrokken? ..	5
1.7 Wordt de structurele samenwerking met ketenpartners (waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau de kerntaak van de school overschrijden) gewaarborgd?.....	6
1.8 Ontwikkelen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (leerlingen die het eindniveau groep 8 niet halen) zich naar hun mogelijkheden?	6
2 Conclusie	7
3 Suggesties voor vervolg	8

Inleiding

Op verzoek van het bestuur van het samenwerkingsverband Veld, Vaart & Vecht (afdeling Ommen) wordt er een inventarisatie gemaakt van de geboden zorg op de verschillende scholen binnen de afdeling Ommen van het samenwerkingsverband. Dit wordt gedaan met behulp van de QuickScan Zorg. Daarbij is de volgende werkwijze toegepast:

- Intake op de school, waarbij de bedoeling van de inventarisatie en de werkwijze zijn toegelicht.
- Invullen van de zorgscan door de school en het opsturen van de ingevulde zorgscan en relevante documenten naar de rapporteur.
- Schoolbezoek, waarbij enkele groepen zijn bezocht, en gesprekken plaatsvonden met een aantal leerkrachten en met de directeur en intern begeleider. Doel van het schoolbezoek is een nadere verheldering van de ingevulde zorgscan en inzicht verkrijgen in de geboden zorg in de praktijk.
- Opstellen van een conceptrapportage.
- Voorleggen van de conceptrapportage aan de schoolleiding voor een check op feitelijke onjuistheden.
- Opstellen van het definitieve rapport.
- Mondelinge toelichting op de rapportage aan het team.

De school maakt geen gebruik van de aangeboden scholing in het kader van de zorgscan.

Dit rapport biedt een verslag van de zorgscan van PCBS De Hoekstee te Beerzerveld.

Drs. Theo Wildeboer
Onderwijsadviseur

1 Zorgscan

Bij het afnemen van de zorgscan is gekeken naar de volgende indicatoren:

1. Wordt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen gebruikt?
2. Wordt vroegtijdig gesignaleerd welke leerlingen zorg nodig hebben?
3. Wordt de aard van de zorg voor zorgleerlingen bepaald op basis van een analyse van de verzamelde gegevens?
4. Wordt de zorg planmatig uitgevoerd?
5. Worden de effecten van de zorg nagegaan?
6. Worden de ouders/verzorgers van leerlingen bij de zorg van hun kind betrokken?
7. Wordt de structurele samenwerking met ketenpartners (waar noodzakelijke interventies op leerlingenniveau de kerntaak van de school overschrijden) gewaarborgd?
8. Ontwikkelen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (leerlingen die het eindniveau groep 8 niet halen) zich naar hun mogelijkheden?

Deze indicatoren worden ook door de onderwijsinspectie bekeken tijdens een eventueel inspectiebezoek. Daarnaast is gekeken in hoeverre de school handelingsgericht werkt en op welke manier dat is vormgegeven. We hebben gekeken op schoolniveau, leerkrachtniveau, het niveau van de intern begeleider en dat van de directeur.

PCBS De Hoekstee is gevestigd in Beerzerveld. Ten tijde van de zorgscan telde de school ongeveer 60 leerlingen, verdeeld over vier combinatiegroepen. De school de beschikking over een onderwijsassistent voor twee dagen en een leerkracht voor één dag. Het aantal leerlingen neemt naar verwachting toe. De meeste leerlingen komen uit Beerzerveld of directe omgeving. Het merendeel van de ouders heeft een opleiding op mbo-niveau. Er zijn naar verhouding weinig gewichtenleerlingen (ongeveer 5%). De school staat in een taalachterstandsgebied. Er wordt veel dialect gesproken. De eindresultaten zijn voldoende. Vanaf 2017 gebruikt de school de IEP-toets. De directeur van de school is tevens de intern begeleider.

De wijze waarop de zorg en ondersteuning is ingericht, is beschreven in het zorgplan 2017-2018. Het is een document waarin de belangrijkste aspecten van de zorg zijn beschreven. De gegevens met betrekking tot de uitvoering van de zorg en de data worden opgenomen in vier klassenmappen. Deze mappen zijn in elke klas aanwezig. De opbouw en indeling zijn voor elke klas gelijk. Zorgplan en klassenmappen zorgen voor een overzichtelijk en gestructureerd geheel.

1.1 Wordt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen gebruikt?

Er is sprake van een samenhangend systeem van instrumenten voor het volgen van de ontwikkeling van de leerlingen. Er worden methodegebonden en methodeonafhankelijke toetsen gebruikt. Als methodeonafhankelijke toetsen worden een aantal toetsen uit het Cito-leerlingvolgsysteem afgenomen, onder andere Taal en Rekenen voor kleuters, Technisch lezen, Begrijpend lezen, Spelling, Rekenen/Wiskunde. Gelet op de schoolbevolking wordt ook de Woordenschattoets afgenomen. Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling wordt Kanvas gebruikt. In groep 1 en 2 worden de observatielijsten uit Kleuterplein ingevuld. In aanvulling op de toetsen wordt in de groepen 4 t/m 7 de NSCCT afgenomen en in groep 8 de NIO.

In de toetskalender wordt overzichtelijk aangegeven wanneer welke toets of test in welke groep wordt afgenomen. De afspraken ten aanzien van het afnemen van de toetsen zijn vastgelegd in het toetsprotocol. Voor de afname van de methodeonafhankelijke toetsen worden de richtlijnen van Cito gehanteerd.

De toetsresultaten worden door de leerkrachten ingevoerd in ParnasSys. De leerkrachten analyseren de gegevens op groeps- en leerlingenniveau. Ook de directeur-intern begeleider analyseert de data op leerling- en groepsniveau en tevens op schoolniveau.

1.2 Wordt vroegtijdig gesignaleerd welke leerlingen zorg nodig hebben?

Aan de hand van observaties, het beoordelen van leerlingenwerk en het afnemen van methodegebonden toetsen kijken de leerkrachten of er signalen zijn dat de ontwikkeling van een leerling stagneert. Vier keer per jaar vindt er een zorgvergadering/leerlingenbespreking plaats. Deze vergaderingen zijn gekoppeld aan de zorgperiodes. De leerlingenbespreking vindt plaats op teamniveau. Per leerling wordt een verslag gemaakt.

In het zorgplan heeft de school de visie op zorgleerlingen geformuleerd. Men kijkt in de eerste plaats naar de sociale vaardigheden en de emotionele ontwikkeling. Het kind moet goed in zijn vel zitten om tot leren te komen. Daarnaast is lezen (technisch lezen in de groepen 3 t/m 6 en begrijpend lezen in de groepen 7 en 8) de eerste prioriteit. Een tweede prioriteit is rekenen en spelling. Door de kleinschaligheid van de school, het bespreken van alle leerlingen tijdens de zorgvergaderingen, en de vele data die worden verzameld en geanalyseerd heeft de school goed zicht op de ontwikkeling van de leerlingen en wordt er vroegtijdig gesignaleerd wanneer leerlingen in aanmerking komen voor extra zorg. Een besluit om een leerling in een tweede leerweg te plaatsen is een teambesluit.

1.3 Wordt de aard van de zorg voor zorgleerlingen bepaald op basis van een analyse van de verzamelde gegevens?

De verzamelde gegevens worden genoteerd in ParnasSys. De leerkracht analyseert de gegevens op groeps- en leerlingenniveau evenals de directeur-intern begeleider. Hij analyseert de data ook op schoolniveau. Voor de analyse heeft de school een eigen formulier ontwikkeld. Daarin zijn wel de data opgenomen, maar niet altijd mogelijke verklaringen voor bijvoorbeeld het niet bereikt hebben van voldoende vaardigheidsgroei. Op basis van de resultaten op de toetsen stelt de leerkracht groepshandelingsplannen op. In deze groepshandelingsplannen wordt vermeld op welke gebieden leerlingen uitvallen. In de groepen 1 t/m 4 plaatst de leerkracht de leerlingen in drie groepen: de instructieafhankelijke, de instructiegevoelige en de instructieonafhankelijke groep. De leerkracht meldt aan de intern begeleider in welke instructiegroep de leerling is opgenomen. In de groepen 5 tot en met 8 worden de groepshandelingsplannen gemaakt aan de hand van het doelenoverzicht van Snappet.

Leerlingen die een IV of V scoren op de toetsen komen in aanmerking voor een individueel handelingsplan. Daarnaast zijn in het zorgplan geen andere criteria te vinden om leerlingen als zorgleerlingen te indiceren, ook niet bij de beschrijving van de zorgniveaus.

De school onderscheidt vijf niveaus in de zorg. Leerlingen in zorgniveau 1 krijgen onderwijs op maat vanuit het reguliere programma. Leerlingen in zorgniveau 2 krijgen extra aanbod voor één of meerdere vakgebieden. Zorgniveau 3 is van toepassing voor leerlingen die extra zorg nodig hebben. Welke leerlingen dit zijn is niet expliciet omschreven. Leerlingen die in aanmerking komen voor externe hulp zitten in zorgniveau 4 en leerlingen die in aanmerking komen voor plaatsing in het speciaal (basis)onderwijs in niveau 5.

Ook leerlingen die meer aankunnen dan het reguliere programma kunnen worden geplaatst in zorgniveau 2, 3 of 4. De school heeft beleid geformuleerd voor het onderwijs aan de meer- en hoogbegaafde leerlingen en heeft sinds dit schooljaar de plusgroep ingesteld. Om hiervoor in aanmerking te komen moeten de betreffende leerlingen voldoen aan de vastgestelde

criteria. De wijze waarop de signalering van meer- en hoogbegaafden plaatsvindt, is beschreven in het desbetreffende hoofdstuk van het zorgplan.

De analyse wordt zo nodig gevolgd door diagnostisch onderzoek door de intern begeleider of een externe deskundige. Voor leerlingen voor wie de aanpak vastgelegd in het groepshandelingsplan niet voldoende is, wordt zo nodig een individueel handelingsplan opgesteld.

1.4 Wordt de zorg planmatig uitgevoerd?

In het zorgplan is een stappenplan opgenomen, waarin in zeven stappen is beschreven wat de te volgen werkwijze is als de leerling uitvalt. De resultaten op de toetsen worden tijdens de leerlingenbespreking/zorgvergadering bekeken. Bij uitval van de leerling wordt door de leerkracht een handelingsplan opgesteld. Het handelingsplan wordt in principe door de leerkracht uitgevoerd. Zo nodig krijgt de leerling extra instructie/hulp buiten de klas door de onderwijsassistent of de directeur-intern begeleider (meerdere malen per week). Het handelingsplan wordt na 8 tot 10 weken geëvalueerd. Een handelingsplan bij een bepaalde doelstelling mag maximaal twee periodes duren. Verslagen van leerlingenbesprekingen worden door de directeur-intern begeleider gearhiveerd.

De school werkt in de midden- en bovenbouw met Snappet. Per leerling worden in een overzicht de te bereiken doelen opgesteld voor onder andere rekenen, spelling en lezen. De leerkracht kan de voortgang in en de resultaten van de gemaakte opgaven digitaal volgen. De leerlingen krijgen direct feedback. Het onderwijs wordt op deze manier afgestemd op de leerlingen.

De te bereiken doelen worden opgenomen in de dag-/weekplanning.

1.5 Worden de effecten van de zorg nagegaan?

Aan het eind van elk van de vier zorgperiodes wordt gekeken of de doelen gesteld in de groepshandelingsplannen en eventuele individuele handelingsplannen zijn gehaald. De evaluatie wordt genoteerd op de handelingsplannen. Van de leerlingbespreking wordt per leerling een verslag opgesteld. De leerlingen in de midden- en bovenbouw maken de opdrachten in Snappet. De resultaten zijn direct te volgen door de leerkracht. De resultaten op de toetsen, de analyseformulieren de (groeps)handelingsplannen en overige documenten met betrekking tot de zorg worden opgenomen in de vier klassenmappen. Afgesloten handelingsplannen worden door de intern begeleider bewaard in de groepsmappen. De intern begeleider verzamelt en archiveert eveneens de formulieren leerlingbespreking en alle overige informatie en materialen ten behoeve van de zorgleerlingen.

1.6 Worden de ouders/verzorgers van leerlingen bij de zorg van hun kind betrokken?

De ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind(eren) tijdens de 10-minutengesprekken. De ouders worden schriftelijk op de hoogte gesteld in welke instructiegroep de leerling is ingedeeld. Bij de inschrijving worden de ouders gevraagd in te stemmen met eventuele extra hulp.

Als een leerling buiten het reguliere programma wordt geplaatst (tweede leerweg) wordt vooraf overlegd met de ouders.

Na de eindevaluatie van elke zorgperiode (8 tot 10 weken) worden de ouders door de leerkrachten op de hoogte gebracht van de resultaten.

1.7 Wordt de structurele samenwerking met ketenpartners (waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau de kerntaak van de school overschrijden) gewaarborgd?

De school maakt gebruik van de expertise van het samenwerkingsverband. Men kan een beroep doen op het CAT (Commissie Arrangeren en Toewijzen) van het samenwerkingsverband. Deze commissie kan te allen tijde worden geraadpleegd voor advies. De school kan worden ondersteund door een ambulant begeleider vanuit het samenwerkingsverband. Voor observaties in de klas of nader onderzoek kan de school een beroep doen op de psycholoog/orthopedagoog van het samenwerkingsverband. Zo nodig wordt een leerling na toestemming van de ouders doorverwezen naar andere externe instanties.

De intern begeleider participeert in het IB-netwerk van het samenwerkingsverband. De ondersteuning door en de samenwerking in het samenwerkingsverband worden als goed en constructief ervaren. Bij vragen wordt er snel gereageerd en over de geboden hulp is men tevreden. De contacten met de voor- en vroegschoolse educatie en logopedie zijn goed.

1.8 Ontwikkelen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (leerlingen die het eindniveau groep 8 niet halen) zich naar hun mogelijkheden?

Ten tijde van de zorgscan wordt de school bezocht door een blinde leerling. Voor deze leerling is een ontwikkelingsperspectief opgesteld. In het OPP zijn de bevorderende en belemmerende factoren opgenomen. Per leerjaar is aangegeven wat de te bereiken doelen (tussendoelen) zijn (wat heeft de leerling nodig) en de voor de leerkracht van belang zijnde aspecten en aandachtspunten. Zowel aanbod als aanpak zijn erop gericht om zoveel mogelijk het einddoel van groep 8 te halen. De school wordt begeleid door de ambulant begeleider van het betreffende cluster voor speciaal onderwijs. In het ontwikkelingsperspectief worden de resultaten op de tussentoetsen opgenomen. Evaluatie vindt plaats tijdens de zorgvergaderingen/leerlingenbesprekingen. De ouders worden periodiek op de hoogte gehouden.

2 Conclusie

PCBS De Hoekstee heeft de wijze waarop de school invulling geeft aan zorg en ondersteuning beschreven en vastgelegd in een zorgplan, waarin de verschillende aspecten van de zorg en ondersteuning helder zijn beschreven. De verschillende documenten (handelingsplannen, registratie- en analyseformulieren) worden opgenomen in vier klassenmappen. De indeling hiervan is voor alle groepen gelijk. Het geheel is erg overzichtelijk en de te volgen procedures zijn goed uitgewerkt. Zorg en ondersteuning op de Hoekstee zijn datagestuurd. Dit is een sterk punt.

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen aan de hand van methodeonafhankelijke en methodegebonden toetsen. De resultaten van de methodeonafhankelijke toetsen worden ingevoerd in ParnasSys. De resultaten op de toetsen, de analyse hiervan en de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen worden besproken in de vier zorgvergaderingen/leerlingenbesprekingen, waarbij alle teamleden aanwezig zijn. Daarmee heeft de school goed zicht op de ontwikkeling van de leerlingen.

Op grond van de resultaten worden de leerlingen ingedeeld in de instructieonafhankelijke groep, de instructiegevoelige groep of de instructieafhankelijke groep. De leerkrachten stellen groepshandelingsplannen op, waarin de te bereiken doelen zijn aangegeven en de indeling van de leerlingen in de drie groepen. Voor de midden- en bovenbouw worden de handelingsplannen opgesteld op basis van het doelenoverzicht van Snappet. Voor leerlingen die zijn aangewezen op extra hulp wordt door de leerkrachten in overleg met de intern begeleider zo nodig een individueel handelingsplan opgesteld. In de zorgvergaderingen/leerlingenbesprekingen worden de resultaten van de zorg en ondersteuning besproken en vastgelegd. De school voert de zorg en ondersteuning daardoor planmatig uit. De algehele conclusie is dat PCBS De Hoekstee de zorg en ondersteuning goed op orde heeft. Er is sprake van een sterke zorgstructuur en in de lessen wordt aantoonbaar afgestemd.

3 Suggesties voor vervolg

Op basis van de ingevulde zorgscan, de bezochte lessen en de gesprekken met de directeur-intern begeleider en de leerkrachten hebben we kunnen concluderen dat de zorg en ondersteuning op PCBS De Hoekstee goed op orde is. Er is goed zicht op de ontwikkeling van de leerlingen, het onderwijs wordt afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen en de zorg wordt planmatig uitgevoerd.

Als aandachtspunt voor de school kan de analyse van toetsgegevens worden genoemd; daar kan nog eens nader naar gekeken worden. Hierbij gaat het vooral om het vinden van mogelijke verklaringen voor bijvoorbeeld onvoldoende leerrendement of vaardigheidsgroei. In gesprekken met de leerkrachten blijkt dat de analyse wel plaatsvindt, maar deze is (nog) niet altijd zichtbaar en navolgbaar op papier.

Een tweede suggestie is om de zorgstructuur en het werkproces te visualiseren. Breng in beeld hoe de zorgstructuur in elkaar zit en hoe de werkprocessen lopen. Dit ondersteunt het reflecteren op het zorgproces zelf.

Tot slot het volgende. De school werkt in de midden- en bovenbouw met Snappet. Dit heeft de nodige voordelen. De te bereiken doelen worden afgestemd op de ontwikkeling van de leerlingen, de leerlingen krijgen direct feedback, de leerkracht kan de voortgang direct (digitaal) volgen. Een interessante onderzoeksvraag voor het team kan zijn in hoeverre de (relatief nieuwe) Snappet-aanpak (waarin ook elementen van gepersonaliseerd leren zichtbaar zijn) ook daadwerkelijk heeft geleid tot betere opbrengsten voor leerlingen.